

Asia: VN/1093/2021

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit esityksen lakipykäliin ja säännöskohtaisiin perusteluihin

Lastensuojelun Keskusliitto pitää esityksen tavoitteita kannatettavina. YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen 3 artiklassa veloitetaan, että lasten huolenpidosta ja suojelusta vastaavien laitosten ja palvelujen tulee noudattaa toimivaltaisten viranomaisten antamia määräyksiä, jotka koskevat erityisesti turvallisuutta, terveyttä, henkilökunnan määrää ja soveltuvuutta sekä henkilökunnan riittävää valvontaa. YK:n lapsen oikeuksien komitea on nostanut esille huolen palvelujen yksityistämisen vaikutuksesta lapsen oikeuksien toteutumiselle. Komitea on painottanut, että sopimusvaltioilla on oikeudellinen velvollisuus kunnioittaa ja taata yleissopimuksessa määrätyt lasten oikeudet. Tähän kuuluu velvollisuus varmistaa, että ei-valtiolliset palveluntarjoajat toimivat yleissopimuksen määräysten mukaisesti.

Lapsen oikeuksien sopimuksen velvoitteiden noudattamisen varmistaminen edellyttää toimivaa palveluiden valvontaa. Tätä esitetty yksityisen päiväkotitoiminnan luvanvaraistaminen osaltaan turvaa. Se vahvistaa varhaiskasvatuksen laatua ja yhdenmukaistaa ratkaisukäytäntöjä. Esitysluonnoksessa on kuitenkin puutteita eivätkä kirjaukset kaikilta osin turvaa asetettujen tavoitteiden toteutumista. Lastensuojelun Keskusliitto pitää hyvänä, ettei yksityistä päiväkotitoimintaa saisi aloittaa tai toimintaa olennaisesti muuttaa ennen aluehallintoviraston myöntämää lupaa. Esitys vaatii kuitenkin täsmenämistä liittyen muun muassa työnjakoon ja prosessiin yksityisen palveluntuottajan, kunnan ja lupaviranomaisten välillä.

Lausunnossaan Lastensuojelun Keskusliitto kiinnittää huomiota erityisesti seuraaviin asioihin:

- Lastensuojelun Keskusliitto pitää hyvänä, että 43 a §:n sanamuotoa täsmennetään ja todetaan, että yleisten edellytysten yksityisen varhaiskasvatuksen harjoittamiseksi tulee täytyä koko toiminnan ajan.

- Lakiesityksen tavoitteena on tehostaa ja selkeyttää työnjakoa kunnan ja lupaviranomaisten välillä. Nyt lausuttavana olevassa esityksessä tämä ei kuitenkaan toteudu. Esitetystä lupamenettelyssä kunnan rooli olisi lähinnä toimitiloihin kohdistuvan tarkastuksen toteuttavana tahona, eikä palveluntuottajalla olisi velvollisuutta olla yhteydessä kuntaan ennen luvan myöntämistä. Lastensuojelun Keskusliitto muistuttaa, että kunnilla on lakisääteinen vastuu järjestää varhaiskasvatuspalvelua alueellaan ja kunnat ovat myös yksityisen varhaiskasvatuksen ensisijaisia valvojia alueellaan. Esitys ei kuitenkaan tue kunnan ja yksityisen palveluntuottajan keskusteluyhteyden säilymistä. Päinvastoin vaarana on, että se etäännyttäisi kuntia ja palveluntuottajia toisistaan ja heikentäisi kunnan valvontaroolia. Keskusliitto pitää tärkeänä, että palveluntuottajalla olisi velvollisuus olla yhteydessä kuntaan hakiessaan lupaa yksityisen päiväkotitoiminnan harjoittamiseksi. Tämä on keskeistä, sillä kunnilla olisi edelleen ohjaus- ja neuvontavelvollisuus. Kokonaisuudessaan keskusliitto pitää tärkeänä, että prosessit ja eri toimijoiden roolit kuvataan selkeästi. Tämä liittyy myös tilanteisiin, joissa kyse on toiminnan muutoksista tai lopettamisista. Varhaiskasvatuspalvelujen kehittämisen ja laadun turvaamiseksi jatkuva ja toimiva yhteistyö kuntien ja yksityisten palveluntuottajien välillä on keskeistä.
- Esityksen mukaan yksityinen perhepäivähoito, mukaan lukien ryhmäperhepäivähoito säilyy ilmoitusmenettelyn piirissä. Tätä perustellaan sillä, että toiminta on pienimuotoisempaa. Erityisesti ryhmäperhepäivähoito on kuitenkin luonteeltaan päiväkotitoimintaa vastaavaa. Lastensuojelun Keskusliitto ei pidä perusteltuna, että se jää lupamenettelyn ulkopuolelle.

Kommentit esityksen taloudellisten vaikutusten arviointiin.

On tärkeää, että esityksessä korostetaan ennakollista valvontaa ja sen merkitystä. On perusteltua, että lapsiin kohdistuvan elinkeinon sääntely nojaa vahvasti ennakolliseen valvontaan. Lastensuojelun Keskusliitto korostaa, että valvonnalle kokonaisuudessaan, mukaan lukien niin ennakollisen kuin jälkikäteisen valvonnan, tulee varata riittävät resurssit. Kunnat ovat yksityisen varhaiskasvatuksen ensisijaisia valvojia alueellaan, mutta tällä hetkellä kuntien käytännöt sen toteuttamiseksi vaihtelevat suuresti. Kuten myös esitysluonnoksessa todetaan, kunnat kaipaavat selkeitä säädöksiä, yhtenäisiä käytäntöjä ja lisää tukea yksityisten palvelujen ohjaamiseen ja tukemiseen.

Kommentit esityksen viranomaisvaikutusten arviointiin. Aluehallintovirastoja pyydetään lausumaan ehdotuksena siitä, että mihin aluehallintovirastoon lupaviranomaisen tehtävät voitaisiin keskittää.

Esitysluonnoksen mukaan lupaviranomaisen tehtävät keskitetään yhteen aluehallintovirastoon. Ratkaisu yhdenmukaistaa lupaviranomaisen ratkaisukäytäntöä ja tehostaa julkisen hallinnon toimintaa.

Lastensuojelun Keskusliitto pitää tärkeänä, että esitysluonnosta selkiytetään kunnan ja aluehallintoviraston roolien osalta. On tärkeää, että jokaisella toimijalla on selkeä käsitys roolistaan tässä kokonaisuudessa. Mikäli tehtävien ja vastuiden jakautuminen eri toimijoiden välillä on epäselvää, on vaarana, että muutos lisää tarpeetonta byrokratiaa.

Kommentit esityksen lapsivaikutuksiin.

Esitysluonnoksen mukaisesti yksityisen päiväkotitoiminnan siirtymisen ilmoituksenvaraisesta elinkeinosta luvanvaraiseksi elinkeinoksi voidaan esityksen mukaan katsoa toteuttavan lapsen etua, koska varhaiskasvatusikäisillä lapsilla ei vielä ole ikänsä ja kehitystasonsa vuoksi mahdollisuutta valvoa omaa etuaan. On perustelua, että lapseen kohdistuvan elinkeinon sääntely nojaa vahvasti ennakkolliseen valvontaan. Tämä varmistaa osaltaan, että perheille on tarjolla monipuolisesti laadukkaita varhaiskasvatuspalveluita ja perheet voivat luottaa varhaiskasvatuksen tuottajan edellytyksiin toteuttaa laadukasta varhaiskasvatusta.

Esityksen ulkopuolelle jää yksityisessä perhepäivähoidossa olevat lapset. Esityksen jatkokäsittelyssä vaikutukset tulee arvioida myös tästä näkökulmasta.

Kommentit esityksen siirtymäaikaan.

Lastensuojelun Keskusliitto pitää esitettyä siirtymäaikaan riittävänä.

Muut kommentit.

-

Max 1 A4-sivun tiivistelmä lausunnosta.

-

Voit jättää kommentit lausuntoon myös liitteenä

[Lskl lausunto_varhaiskasvatuslain muuttaminen_yksityisen päiväkotitoiminnan luvanvaraisuus_020721.docx](#)

Muuronen Kaisu
Lastensuojelun Keskusliitto